

NOTAT 2022-08

EU's initiativ om individuelle læringskonti – kort fortalt

Europa-Kommissionen fremsatte 10. december 2021 [forslag til Rådets henstilling om individuelle læringskonti](#). Se mere om status for den politiske proces [her](#).

Formål, kontekst og baggrund

Formand for EU-kommissionen Ursula von der Leyen, opfordrede december 2019 i et [brev](#) til Kommissionen at udforske ideen om individuelle læringskonti. De individuelle læringskonti er tiltænkt at sikre, at EU-borgeres kompetencer matcher de kompetencer et hastigere udviklende samfund [efterspørger](#). Derudover skal de individuelle læringskonti opfylde den første søjle i [The European Pillar of Social Rights](#), der omhandler retten til uddannelse og *livslang læring*.

Kommissionen anslog, at 20 ud af 27 EU-lande ikke tilstrækkeligt formåede at videreuddanne den voksne del af befolkningen. Den manglende adgang til uddannelse efter ungdomsårene bliver ikke kun kritiseret af Kommissionen, men ses som et gennemgående tema, når der snakkes om indretningen af fremtidens uddannelsessystem. Dette ses f.eks. både i [Future of Europe](#) anbefalingerne, OECD's [The Future of Work](#), UNESCO's [Global report on adult learning and education](#).

EU's målsætning er mere konkret, at 60 % af alle voksne skal deltage i uddannelse hvert år i 2030. Det blev i Kommissionens [Adult learning statistical synthesis report](#) anslået, at op til 90 % af al jobrelateret videreuddannelse bliver betalt af arbejdsgiveren. Denne model passede ifølge Kommissionens rapport bedre til et mere statisk arbejdsmarked, men er ved at blive forældet, fordi arbejdsmarkedet bliver stadig mere dynamisk. Tesen er, at arbejdsgiverne kommer til at miste incitament til at videreuddanne deres personale i takt med, at hyppigheden af udskiftning af arbejdskraft bliver større. Kommissionens forslag om individuelle læringskonti skal ses i sammenhæng med Kommissionens forslag om anerkendelse af mikroeksamensbeviser for korte uddannelsesforløb. Det er dermed hensigten, at mikroeksamensbeviser skal supplere ILA i målet om livslang læring ved at sikre uddannelsesbeviser for formelle og uformelle uddannelsesforløb og dermed forbedre uddannelses- og jobmobiliteten på tværs af grænser.

I en dansk kontekst er livslang læring også på dagsordenen – f.eks. i Reformkommissionens nyligt udkomne rapport [Nye Reformveje 1](#). Her er fokus især på retten og adgangen til uddannelse. Det anbefales, i tråd med Kommissionens anbefalinger, at uddannelse på videregående voksen- og efteruddannelse gøres gratis. Dertil skal der investeres i studievejledning til voksne, både personlig, men også ved at oprette et nyt, digitalt efteruddannelsesoverblik, som skal gøre det markant lettere at navigere i det store udbud af efteruddannelse, der allerede eksisterer. Dette er ligeså i tråd med Kommissionens anbefalinger.

Den konkrete udformning af individuelle læringskonti

Sigtet er at give alle voksne i den arbejdsdygtige alder individuelle uddannelsesrettigheder ved at stille et personligt budget til uddannelse til rådighed i form af individuelle læringskonti. Der lægges i forslaget op til, at det er de enkelte medlemsstater, der skal stå for at udforme de individuelle læringskonti i den nationale kontekst og årligt at sikre "tilstrækkelige" midler til uddannelsestilbud. Den individuelle læringskonto gør det dermed muligt ikke kun at betale for uddannelse, men også at spare ret til uddannelsestilbud op over en længere årrække. I den forbindelse opfordres medlemsstaterne til at oprette et nationalt register over godkendte og støtteberettigede uddannelsestilbud, hvor intentionen er, at både formelle og uformelle uddannelsesmuligheder skal gøres tilgængelige på en national digital platform. For at sikre det rette match mellem færdigheder og uddannelse, er der i initiativet indbygget et forslag om, at der skal sikres tilstrækkelige karrierevejledningstilbud. Desuden lægger forslaget op til, at der skal indføres ordninger, der sikrer, at betalt uddannelsesorlov er en mulighed.

Modtagelse og kritik

Forslaget om individuelle læringskonti er (i fagbevægelsen) blevet budt velkommen med skiftende niveauer af skepsis. I dette afsnit ridses de væsentligste konfliktakser kort op.

Overordnet set er der generelt opbakning til *formålet* i forslaget om at skabe muligheder for livslang læring og efteruddannelse, men der er udtalt skepsis ift. at bruge individuelle læringskonti som *metode*.

ETUCE – den europæiske underviserorganisation – udtrykker f.eks. bekymring over, at forslaget ikke tilstrækkeligt berører, hvordan der sikres efteruddannelsesmuligheder for offentligt ansatte. Dermed udtaler ETUCE skepsis ift. individuelle læringskonti som enestående finansieringskilde og foreslår i stedet, at medlemsstaterne i samarbejde med arbejdsmarkedets parter skal kunne fastlægge de bedste finansieringskilder. Dermed støtter ETUCE ikke oprettelsen af individuelle læringskonti. ETUCE udtrykker desuden skepsis over for, om ILA skaber for meget rum til private uddannelsesudbydere af *uformelle* uddannelsestilbud, hvor kvaliteten ikke i tilstrækkelig grad kan sikres.

Ligeledes forholder DLI sig skeptisk over for, om ansvaret for efteruddannelse med ILA i for høj grad påhviler den enkelte, der – selvom der er adgang til uddannelsesvejledning - skal kunne overskue en myriade af mere eller mindre relevante uddannelsestilbud. Dermed er der i denne optik en risiko for, at ILA skaber øget ulighed.

Den danske regering tilslutter sig også målet om livslang læring i ILA, men har den generelle holdning, at det allerede eksisterende VEU-system i høj grad opfylder dette formål. Derfor ser den danske regering, at ILA udformes som en overordnet ramme, der tager højde for nationale tilgange til spørgsmål relateret til arbejdsmarked og uddannelse.